

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

*Εισαγωγικές σκέψεις του Προεδρεύοντος στη Β' Συνεδρία της Ημερίδος
Όμοτίμου Καθηγητού της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου*

Στην Α' Συνεδρία της σημερινής ημερίδος είδαμε με αναλυτικό τρόπο να παρουσιάζεται υπεύθυνα το έγχειρίδιο οργάνωσης και δράσης το αναφερόμενο στο Ένορειακό Ποιμαντικό Έργο στη σύγχρονη κοινωνία. Το «Έγχειρίδιο» κυκλοφορεί ως αριθμός 13 της Σειράς «Ποιμαντική Βιβλιοθήκη», Αθήνα 2007, 295 σ. Οί ομάδες εργασίας και οί συντάκτες τών επιμέρους ενότητων έδωσαν ό,τι καλύτερο για τις διάφορες πτυχές αυτού του Έργου. Τα στοιχεία που δόθηκαν μάς βοηθούν να αντιμετωπίσουμε το πολυδιάστατο και πολυμερές οικοδόμημα που ονομάζεται σύγχρονη ένορεια. Κάποιες εισηγήσεις προσέφεραν και αποτελέσματα έρευνητικής προσεγγίσεως τών δεδομένων τους.

Στη Β' Συνεδρία θα ασχοληθοῦμε σ' ένα πρώτο μέρος με τον τρόπο που έρευνες που δέν έχουν ως φορέα τους ή έντολέα την Έκκλησία μπορούν να μάς προσανατολίσουν στο σχεδιασμό ποιμαντικῶν προγραμμάτων. Σ' αυτό θα μάς βοηθήσει ό δρ. του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και υπεύθυνος ενός Συμβουλευτικού Σταθμού Νέων της Δ/βάθμιας Έκπαίδευσης κ. Στέφανος Κουμαρόπουλος, στενός και πολύτιμος συνεργάτης μας, ό όποιος έχει μελετήσει το ζήτημα αυτό και έχει ό ίδιος κάνει έρευνες επί του πεδίου. Πολλοί από έσας θα έχετε διαβάσει άρθρα του στον «Έφημέριο» αλλά και στην «Κοινωνία».

Μή θέλοντας να σās κουράσω με έρευνες που έχουν αναλάβει ποιμαντικοί θεολόγοι και παράγοντες της Έκκλησίας με υιοθέτηση έρωτηματολογίων και συνεντεύξεων βάθους προς διερεύνηση διαφόρων μεταβλητῶν όπως στάσεων, ρόλων, κοινωνικῶν ομάδων και θεσμῶν άρκοῦμαι να σās παραπέμψω στις ειδικές σελίδες του συγγράμματός μου *Έπιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής* (Έκδ. Αρμός, Αθήνα 1997, σ. 72-74). Προς διευκόλυνση επισυνάπτουμε στην παρούσα έκδοση βιβλιογραφικά στοιχεία αυτῶν καθώς και νεωτέρων ερευνῶν.

Θα επιμείνουμε στην παρουσίαση τών αποτελεσμάτων της έρευνας που οί περισσότεροι από έσας συμμετείχατε συμπληρώνοντας το *Έρωτηματολόγιο Ποιμαντικού Προβληματισμού*. Αυτό θα το κάνει ό νεώτερος την ηλικίαν συνεργάτης μας και υποψήφιος διδάκτωρ κ. Τριαντάφυλλος Μπολτέτσος. Πολλοί τον γνωρίζετε ως υπεύθυνο του Κέντρου Ποιμαντικής Γάμου και Οικογενείας της Ί. Μ. Φθιώτιδος. Έξέδωσε τελευταία και ειδικό βιβλίο «Για να ζήσει ό γάμος». Θα μάς

βοηθήσει με τις κριτικές του παρατηρήσεις και τις υποδείξεις εφαρμογής για μία σε βάθος συνεργασία υμῶν τῶν ποιμαντικῶν ὑπευθύνων και ἐντεταλμένων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τή Συνοδική Ἐπιτροπή Θείας Λατρείας και Ποιμαντικοῦ Ἔργου γιά τήν καλύτερη ἀξιοποίηση τοῦ Ἐγχειριδίου ὀργάνωσης και δράσης.

Ἐπιλεγμένη Βιβλιογραφία Ποιμαντικῶν Ἐρευνῶν

Γιούλτση Βασιλείου, Ἑλληνες πτυχιούχοι Ὀρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν 1941-1975, Κοινωνιολογική ἔρευνα, Ἐκδ. Ἀφῶν Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1977.

Γουσιδῆ Ἀλεξάνδρου, Ἐκκλησία και Κοινωνία. Ἐμπειρική κοινωνιολογική ἔρευνα σέ δυὸ κοινότητες. Θεσσαλονίκη 1982, 192 σ.

Karagiorgos Christos, *Attitudes et conceptions religieuses chez les adolescents grecs de 16 à 18 ans. Enquête et évaluation.* Strasbourg, Université des Sciences Humaines : Faculté de Théologie Catholique, 1980, 403 σ.

Καραγιώργου Χρήστου, Θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις τῶν νέων, περ. «Ἀνάπλασις», φ. Μαΐου – Ἰουνίου 1987, σ. 21-23.

Kyriakides P., *Die religiöse Einstellung der heutigen Studenten in Griechenland unter besonderer Berücksichtigung ihrer sozialen Lage.* Tübingen 1970.

Κυριακίδου Παύλου Α., *Οι φοιτητές μας. Η κοινωνική και θρησκευτική τους κατάσταση* (Ἐρευνα). Θεσσαλονίκη 1978, 224 σ.

Κογκούλη Ἰωάννη Β., Ὁ θεολόγος καθηγητῆς και ἡ ἐπιστημονική και ψυχοπαιδαγωγική του κατάρτιση. Ἐμπειρική ἔρευνα. Θεσσαλονίκη, Ἐκδ. Ἀφῶν Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993, 108 σ.

Νευράκη Ν., Ἐρευνα γιά τὸ θρησκευτικό μάθημα. Ἐπιστολή πρὸς τὸ ΠΕΚ Δυτικῆς Ἀττικῆς και ἀποτελέσματα, περ. «Κοινωνία», τ. 39, τεῦχος 1, Ἰανουαρίου – Μαρτίου 1996, σ. 96-98.

Παπαθανασίου Ἀθανασίου Ν., *Σπουδάζοντας Θεολογία. Μία ἀπόπειρα προσέγγισης τοῦ προβλήματος.* Προλογικὸ σημείωμα Α. Μ. Σταυρόπουλου. Ἀνάπτυπο ἀπὸ τὸν «Ἐφημέριο» (1996, σ. 184-185, 210-211, 240-243). Ἀθήνα 1996, 24 σ.

Patriarch Athenagoras Orthodox Institute, Parish Life Project: The Parish Needs Survey. Για τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνας ἐπισκεφθεῖτε τὸν ἰστότοπο τοῦ Ἰνστιτούτου: www.orthodoxinstitute.org καὶ συγκεκριμένα στὶς ἀκόλουθες διευθύνσεις: Parish Needs Overview
Parish Needs Part 1
Parish Needs Part 2
Parish Needs Part 3

Περσελῆ Ἐμμανουήλ Π., Χριστιανικὴ ἀγωγή καὶ σύγχρονος κόσμος. Θέματα θεωρίας καὶ πράξης τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς. Ἀθήνα, Ἐκδ. Ἀρμός 1994, σ. 265-296.

Sakellariou Ioannis (Archim.), *La formation au ministère sacerdotal dans les « Ecoles Ecclésiastiques » en Grèce contemporaine,* Strasbourg 1981, 335 σ. (δ.δ.)

Σακελλαρίου Ἰωάννου (Ἀρχιμανδρίτου, νῦν Ἐπισκόπου Θερμοπυλῶν), Οἱ ἱεροσπουδαστὲς μπροστὰ στὴν ἱερωσύνη (Στοιχεῖα ἀπὸ μία ἔρευνα), περ. «Ὁ Ἐφημέριος» 1ης Ἀπριλίου 1983, σ. 95-97.

Stavropoulos Alexandre M., *L'image idéale de l'homme chez la jeune grecque à l'âge où approche le mariage .* Louvain 1967, 96 σ.

Stavropoulos Alexandre M., *L'Eglise de Grèce face aux problèmes de la procréation. Modes d'approche des 50 dernières années.* Louvain, Institut Interfacultaire des Sciences Familiales et Sexologiques, 1973, 410 σ. (δ.δ.)

Σταυροπούλου Ἀλεξάνδρου Μ. – Κουμαρόπουλου Στέφανου Χρ., *Τὸ ἔργο τοῦ Θεολόγου Καθηγητῆ καὶ τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν,* Ἐκδ. Ἐρευνητικὰ Προγράμματα Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθήνα 1998, 64 σ.

Σταυρόπουλου Ἀλέξανδρου Μ. – Κουμαρόπουλου Στέφανου Χρ., Ὁ ἐξομολόγος καὶ ἡ ἀντιμετώπιση προβλημάτων ψυχικῆς υἰείας. (Ἡ ἔρευνα πραγματοποιήθηκε μεταξὺ ἱερέων ποὺ στὴν πλειοψηφία τους εἶναι πνευματικοὶ καὶ συμμετεῖχαν στὸ ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα «Ποιμαντικὴ πράξη καὶ ψυχικὴ υἰεία».) Δημοσιεύτηκε στὸ Α. Μ. Σταυρόπουλου, *Ὁ ἐξομολόγος καὶ ἡ ἀντιμετώπιση προβλημάτων ψυχικῆς υἰείας,* Ἀθήνα 2000, σ. 13-15.

Ποιμαντικὰ Ἐρευνητικὰ Προγράμματα μὲ πρωτοβουλία μου ἔχουν κατὰ καιροὺς ἀναληφθεῖ στὸ πλαίσιο τῶν πανεπιστημιακῶν μαθημάτων, τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα ἔχουν δημοσιευτεῖ καὶ στὸ

περιοδικό «Ἐφημέριος». Γιά τίς δημοσιεύσεις αὐτές βλ. στή θεματική ἐνότητα 6. Ἐρευνητικά Προγράμματα πὸν φιλοξενεῖται στήν ἰστοσελίδα:

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

<http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/worship/worship.htm>

ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ:

«ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ»
του **Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου**,
Ομ. Καθηγητοῦ του Πανεπιστημίου Αθηνών